Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2024/2362

10.10.2024.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJA (ES) 2024/2362

(2024. gada 11. aprīlis)

ar konstatējumiem, kas ir neatņemama daļa no lēmuma par kopuzņēmuma "Svarīgas digitālās tehnoloģijas" (tagad kopuzņēmums "Mikroshēmas") 2022. finanšu gada budžeta izpildes apstiprināšanu

EIROPAS PARLAMENTS,

— ņemot vērā lēmumu par kopuzņēmuma "Svarīgas digitālās tehnoloģijas" 2022. finanšu gada budžeta izpildes apstiprināšanu,

— ņemot vērā Reglamenta 100. pantu un V pielikumu,

— ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas ziņojumu (A9-0101/2024),

A. tā kā kopuzņēmumu "Svarīgas digitālās tehnoloģijas" (kopuzņēmums SDT), kurš atrodas Briselē, pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" izveidoja 2021. gada novembrī ar Padomes Regulu (ES) 2021/2085 ([1]) uz laiku līdz 2031. gada 31. decembrim;

B. tā kā kopuzņēmums SDT aizstāja un turpināja kopuzņēmumu "Elektroniskie komponenti un sistēmas Eiropas vadošās lomas nostiprināšanai" (*ECSEL*), kuru pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" izveidoja 2014. gada maijā ar Padomes Regulu (ES) Nr. 561/2014 ([2]) uz laiku līdz 2024. gada 31. decembrim; tā kā kopuzņēmums *ECSEL* 2014. gada 26. jūnijā aizstāja un turpināja Eiropas Nanoelektronikas iniciatīvas konsultatīvo padomi un Iegulto izlūkdatu un sistēmu progresīvās pētniecības un tehnoloģiju kopuzņēmumu;

C. tā kā kopuzņēmums SDT ir publiskā un privātā sektora partnerība, kas vērsta uz pētniecību un inovāciju tādās svarīgās digitālajās tehnoloģijās, kuras ir būtiskas Eiropas konkurētspējīgai līderībai digitālajā ekonomikā, konkrēti, elektronisko komponentu un sistēmu nozarē;

D. tā kā tā dibinātāji ir ES, ko pārstāv Komisija, iesaistītās valstis un trīs nozares asociācijas: Eiropas Viedo sistēmu integrācijas asociācija, Eiropas Nanoelektronikas darbību asociācija un Iekšējā rūpniecības asociācija, kas attiecīgi pārstāv ieinteresētās personas mikroelektronikas un nanoelektronikas, viedo integrēto sistēmu un iegulto vai kiberfizisko sistēmu jomā;

E. tā kā 2023. gada jūlijā saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2023/1782 ([3]) kopuzņēmums SDT tika pārveidots par kopuzņēmumu "Mikroshēmas"; tā kā saskaņā ar grozījumu kopuzņēmuma "Mikroshēmas" paplašinātajā kompetencē ietilpst veicināt inovatīvu nākamās paaudzes pusvadītāju tehnoloģiju izstrādi un stiprināt Eiropas mikroshēmu ražošanas spējas iniciatīvas "Mikroshēmas Eiropai" ietvaros; tā kā ES iemaksas kopuzņēmumā SDT palielināsies no 1,8 miljardiem EUR līdz 4,2 miljardiem EUR, no tiem 2,7 miljardus EUR finansēs no programmas "Apvārsnis Eiropa", bet 1,5 miljardus EUR no programmas "Digitālā Eiropa";

F. tā kā, lai palielinātu pārredzamību, kopuzņēmumam SDT savos gada pārskatos būtu jānorāda attiecīgā informācija par dalībnieku iemaksām programmu līmenī; tā kā par katru programmu, saskaņā ar kuru kopuzņēmums SDT darbojas, tam līdz gada beigām jāsniedz visa attiecīgā informācija par katru dalībnieku kategoriju, tai skaitā attiecīgajai programmai juridiski noteiktie iemaksu mērķrādītāji, saņemto iemaksu apmērs un juridisko saistību apmērs, tā kā kopuzņēmumam SDT būtu jāturpina uzlabot pārredzamību,

([1]) Padomes Regula (ES) 2021/2085 (2021. gada 19. novembris), ar ko izveido kopuzņēmumus pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" un atceļ Regulas (EK) Nr. 219/2007, (ES) Nr. 557/2014, (ES) Nr. 558/2014, (ES) Nr. 559/2014, (ES) Nr. 560/2014, (ES) Nr. 561/2014 un (ES) Nr. 642/2014 (OV L 427, 30.11.2021., 17. lpp.).
([2]) Padomes Regula (ES) Nr. 561/2014 (2014. gada 6. maijs), ar ko izveido kopuzņēmumu *ECSEL* (OV L 169, 7.6.2014., 152. lpp.).
([3]) Padomes Regula (ES) 2023/1782 (2023. gada 25. jūlijs), ar kuru groza Regulu (ES) 2021/2085, ar ko izveido kopuzņēmumus pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa", attiecībā uz kopuzņēmumu "Mikroshēmas" (OV L 229, 18.9.2023., 55. lpp.).

Vispārīgi noteikumi

1. norāda, ka izmaiņas kopuzņēmuma SDT budžeta apmērā lielā mērā ir atkarīgas no to daudzgadu pētniecības un inovācijas programmu īstenošanas posma, kuras kopuzņēmums īsteno;

2. atzinīgi vērtē kopuzņēmuma SDT ieguldījumu ES stratēģiskās autonomijas stiprināšanā elektronisko komponentu un sistēmu nozarē;

3. norāda, ka kopuzņēmums SDT uzsāka izsludināt pirmos pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus jau 2021. gada beigās; norāda arī, ka 2022. gada budžetā ir iekļauts saistību budžets pirmajiem pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" uzaicinājumiem, kas plānoti 2022. gadā, un maksājumu budžets saistītajiem priekšfinansējuma maksājumiem;

Budžeta un finanšu pārvaldība

4. pēc iepazīšanās ar Revīzijas palātas ziņojumu pieņem zināšanai to, ka kopuzņēmuma SDT gada pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Kopuzņēmuma finanšu stāvokli 2022. gada 31. decembrī, tā darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Kopuzņēmuma finanšu noteikumiem un Komisijas grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem; pieņem zināšanai arī to, ka pārskatiem pakārtotie darījumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi;

5. norāda, ka 2022. gadā pieejamās kopējās apropriācijas saistību apropriācijām sasniedza 261,4 miljonus EUR (salīdzinājumā ar 214,0 miljoniem EUR 2021. gadā) un maksājumu apropriācijām – 222,2 miljonus EUR (salīdzinājumā ar 199,3 miljoniem EUR 2021. gadā) ([4]); turklāt norāda, ka budžeta izpilde sasniedza 100 % saistību apropriāciju izteiksmē un 55 % maksājumu apropriāciju izteiksmē;

6. norāda, ka kopuzņēmums SDT savos 2022. gada pārskatos nenorādīja svarīgu informāciju par dalībnieku iemaksām programmas līmenī, kas ir būtiska, lai sniegtu pilnīgu paziņojumu par Kopuzņēmuma sasniegumiem gada beigās; konkrētāk, norāda, ka kopuzņēmums SDT nesalīdzināja no katras dalībnieku kategorijas līdz gada beigām saņemtās iemaksas katrā programmā ar attiecīgajai programmai juridiski noteiktajiem iemaksu mērķrādītājiem; turklāt norāda, ka šajos pārskatos kopuzņēmums SDT nenorādīja iesaistīto valstu iemaksas Kopuzņēmumā ([5]); aicina kopuzņēmumu SDT risināt šos jautājumus un atzinīgi vērtē tā apņemšanos sniegt informāciju, jo īpaši par attiecīgo programmu juridiski noteikto mērķu salīdzinājumu;

7. norāda, ka lielākā daļa kopuzņēmuma SDT privātā sektora dalībnieku natūrā veikto iemaksu vēl ir jāvalidē (1 172,5 miljoni EUR);

8. norāda, ka 2022. gada beigās kopuzņēmums SDT bija pilnībā uzņēmies saistības par maksimālajām ES pamatdarbības iemaksām 1 169,7 miljonu EUR apmērā par pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" parakstītajiem dotācijas nolīgumiem un ka no šīs summas, par kuru uzņemtas saistības, aptuveni 139,2 miljoni EUR (jeb 11,9 %) vēl būs jāizmaksā turpmākajos gados par projektiem, kas vēl jāpabeidz;

9. norāda, ka kopuzņēmums SDT 2022. gada beigās lēsa, ka privātā sektora dalībnieku potenciālās galīgās iemaksas natūrā pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" pamatdarbībām ir 1 579 miljoni EUR jeb 97,6 % no minimālā mērķrādītāja – 1 617,5 miljoniem EUR; norāda, ka kopuzņēmums SDT var aprēķināt un validēt privātā sektora dalībnieku iemaksas natūrā tikai pēc tam, kad kopuzņēmums SDT un iesaistītās valstis ir veikuši visus maksājumus un ir saņemti visi projekta beigu apliecinājumi un saistītie apliecinājumi par finanšu pārskatiem; norāda, ka šajā kontekstā un, ņemot vērā to, ka 2022. gada beigās bija pabeigts tikai ierobežots skaits pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu, validētās nozares iemaksas natūrā bija 406,5 miljoni EUR (jeb 25 % no mērķrādītāja);

([4]) Pieejamais budžets ietver iepriekšējos gados neizlietotās apropriācijas, ko Kopuzņēmums ir ieskaitījis atpakaļ kārtējā gada budžetā, piešķirtos ieņēmumus un pārdali nākamajam gadam.

([5]) Eiropas Revīzijas palātas gada ziņojums par ES kopuzņēmumiem attiecībā uz 2022. finanšu gadu.

10. norāda, ka, pamatojoties uz kopuzņēmuma SDT Publisko iestāžu padomes finansēšanas lēmumiem par uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam, Revīzijas palāta aplēsa, ka 2022. gada beigās iesaistītās valstis parakstīja līgumsaistības par 1 106,2 miljoniem EUR (jeb 95 % no mērķrādītāja), un ka no šīs summas tās deklarēja kopējās finanšu iemaksas 495,3 miljonu EUR apmērā, kuras tās izmaksāja tieši līdzekļu saņēmējiem (valsts līmenī), kuri īstenoja šo valstu atbalstītos "Apvārsnis 2020" projektus; norāda, ka atšķirības rodas tādēļ, ka iesaistītās valstis atzīst izmaksas un ziņo par tām kopuzņēmumam SDT tikai pēc to atbalstīto pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu pabeigšanas;

11. norāda, ka pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbībām paredzēto 2022. gada budžeta maksājumu izpilde pasliktinājās, jo atbalsta saņēmēji saskārās ar pieaugošām izmaksām un piegādes problēmām;

12. norāda, ka pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbībām kopuzņēmums SDT nesaņēma jaunas pamatdarbības saistību apropriācijas, jo tas bija pabeidzis pēdējo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus līdz 2020. gada beigām; norāda, ka pamatdarbības maksājumu apropriāciju izpildes līmenis samazinājās līdz 74 % (salīdzinājumā ar 85 % 2021. gadā), kas kopuzņēmuma SDT ieskatā bija saistīts ar Covid-19 radītajām problēmām, ar kurām saskārās atbalsta saņēmēji; turklāt norāda, ka ievērojamā skaitā notiekošo pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu tehniskās darbības aizkavējās vai nu mikroshēmu materiālu trūkuma dēļ, vai arī tāpēc, ka darbinieki nespēja piekļūt izstrādes un testēšanas vietām. Tāpēc šie projekti bija jāgroza vai jāpagarina to termiņš, un galīgie maksājumi bija jāatliek uz 2023. gadu;

13. atkārto Revīzijas palātas konstatējumu, ka kopuzņēmumam SDT būtu jāizstrādā rīcības plāns ar laika grafiku, lai pabeigtu to projektu īstenošanu, kas apstiprināti saskaņā ar iepriekšējām daudzgadu finanšu shēmām (DFS);

14. norāda, ka attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" programmu īstenošanu Komisija 2022. gada beigās veica naudas iemaksas 171,1 miljonu EUR apmērā, no kurām kopuzņēmums SDT izmantoja 42,3 miljonus EUR priekšfinansējuma maksājumiem saistībā ar pirmajiem dotācijas nolīgumiem, kas noslēgti pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" ietvaros;

15. norāda, ka kopuzņēmuma SDT administratīvo maksājumu budžeta (2. sadaļa) izpildes līmenis 2022. gada beigās bija zems – 63 %; norāda, ka saskaņā ar kopuzņēmuma SDT 2022. gada budžeta un finanšu pārvaldības ziņojumu tas galvenokārt bija saistīts ar to, ka tika atlikta IT rīku ieviešana finanšu iemaksu centrālās pārvaldības atbalstam un tika ierobežoti saziņas pasākumi;

16. norāda arī, ka kopuzņēmuma SDT pamatdarbības budžeta izpildes līmeņa samazinājums bija saistīts ar pieaugošajām izmaksām un piegādes problēmām, ar kurām atbalsta saņēmēji saskārās pēc Covid-19 krīzes un agresijas kara pret Ukrainu dēļ;

Iepirkums un personāls

17. pēc iepazīšanās ar 2022. gada konsolidēto darbības pārskatu pieņem zināšanai, ka iepirkumi un līgumi tiek pārvaldīti saskaņā ar kopuzņēmuma SDT finanšu noteikumu noteikumiem un koordinēti kopuzņēmuma SDT administrācijas un finanšu grupā;

18. turklāt norāda, ka pareizas finanšu pārvaldības un efektivitātes kontekstā kopuzņēmums SDT pēc iespējas vairāk izmantoja dažādās pakalpojumu līmeņa vienošanās (PLV), kas jau noslēgtas ar attiecīgajiem Komisijas dienestiem, kā arī tā privātajiem locekļiem, un izmantoja iestāžu pamatlīgumus (piemēram, IT pakalpojumus un aprīkojumu, pagaidu darbinieku pakalpojumus, ārējās revīzijas pakalpojumus);

19. norāda, ka kopuzņēmums SDT 2022. gadā veica ļoti maz iepirkuma procedūru, galvenokārt attiecībā uz zemas vērtības līgumiem, un ka 2022. gadā netika uzsākta neviena iepirkuma procedūra, kas saistīta ar pamatdarbību;

20. norāda, ka kopuzņēmuma SDT štatu sarakstā 2022. gadam ir paredzēti 30 pagaidu vai līgumdarbinieki un ka 2022. gada beigās kopuzņēmumā SDT bija nodarbināti 25 štata darbinieki, kas ir 8 valstu valstspiederīgie (8 BE, 5 FR, 4 ES, 2 BG, 2 EL, 2 RO, 1 IT, 1 PL), tai skaitā 11 vīrieši, 14 sievietes;

21. norāda, ka 2022. gadā tika uzsāktas sešas ārējās darbā pieņemšanas procedūras; aizpildāmās vakances 2023. gadā ir: izpilddirektors, grāmatvedības un finanšu korespondents, programmas vadītājs, budžeta speciālists, finanšu asistents, sektora vadītājs;

22. attiecībā uz personāla mainību norāda, ka komunikācijas nodaļas vadītājs aizgāja pensijā 2022. gada 1. aprīlī, grāmatvedības korespondents atstāja kopuzņēmumu SDT 2022. gada 1. oktobrī un budžeta speciālists atstāja darbu 2022. gada 1. novembrī, bet izpilddirektora līgums beidzās 2022. gada 31. oktobrī;

Pārvaldība un kontrole

23. norāda, ka attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" un "Apvārsnis Eiropa" maksājumiem par *ex post* revīzijām atbild Komisijas Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta (*RTD* ĢD) Kopējais revīzijas dienests, savukārt attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" izdevumiem (dzēšana un galīgie maksājumi) kopuzņēmums SDT ziņoja, ka reprezentatīvais kļūdu īpatsvars ir 2,6 % un atlikušo kļūdu īpatsvars – 0,8 % ([6]); norāda, ka attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" *ex post* revīzijas vēl nav veiktas, jo pirmie starpposma maksājumi ir paredzēti tikai 2024. gadā;

24. norāda, ka, lai novērtētu kopuzņēmuma SDT kontroles mehānismus, ko piemēro pamatdarbības maksājumiem, Revīzijas palāta revidēja izlasi, kas pēc nejaušības principa bija veidota no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumiem, kuri 2022. gadā veikti galasaņēmēju līmenī ([7]); norāda, ka izlasē iekļauto kopuzņēmuma SDT finansējuma saņēmēju līmenī Revīzijas palāta neatrada kļūdas vai kontroles nepilnības;

25. atzinīgi vērtē to, ka kopuzņēmums SDT īstenoja uz risku balstītu projektu uzraudzību saskaņā ar Komisijas pamatscenāriju, kā arī MVU un jaunpienācēju riska novērtējumu; tomēr atzīmē, ka kopuzņēmums SDT vēl nav izstrādājis iekšējās pamatnostādnes procesu konsolidēšanai; norāda, ka kopuzņēmuma SDT kļūdu risku dotāciju maksājumos mazināja tas, ka iesaistītās valstis piemēroja detalizētus *ex ante* kontroles mehānismus, pārbaudot to projektu izmaksu attiecināmību, par kurām ziņots saistībā ar valsts līdzfinansējumu, attiecībā uz saņēmējiem, kas darbojas šo valstu teritorijā;

26. norāda, ka iesaistītās valstis cieši sadarbojās ar kopuzņēmumu SDT un savlaicīgi informēja to par konstatētām būtiskajām kļūdām, pārkāpumiem un reģistrētajiem bankrotiem; turklāt norāda, ka atšķirībā no citiem kopuzņēmumiem tas priekšfinansējuma 90 % robežvērtību piemēro atbalsta saņēmēju līmenī, un pēc jebkurām izmaiņām konsorcija locekļu izmaksu budžetā ir nepieciešams grozīt dotācijas nolīgumu; norāda, ka kopuzņēmums SDT kontrolēja šo īpašo kritēriju izpildi ārpus sistēmas *Compass* ([8]), un projektu vadītāji piemēroja standartizētas manuālas pārbaudes, izmantojot *Excel* izklājlapas;

27. piekrīt Revīzijas palātai, ka kopuzņēmumam SDT būtu jāizstrādā iekšēji praktiski norādījumi par to, kā projektu un atbalsta saņēmēju līmenī īstenot uz risku balstītu uzraudzību un kā darbiniekiem izmantot sistēmā *Compass* pieejamo riska pārvaldības moduli;

28. aicina kopuzņēmumu SDT novērst trūkumus pastiprinātas uzraudzības rīka izmantošanā;

29. norāda, ka saskaņā ar Revīzijas palātas sniegto informāciju nebija noteiktas konkrētas kontroles darbības, kas saistītas ar apzinātajiem riskiem, vai nebija noteikts to īstenošanas termiņš; norāda, ka noteiktā termiņa beigās pastiprinātas uzraudzības atzīme netika ne atjaunota, ne noņemta; turklāt norāda, ka pēc kontroles darbību īstenošanas amatpersona par jaunu nenovērtēja riska līmeni;

30. piekrīt Revīzijas palātai, ka kopuzņēmumam SDT būtu jānodrošina, ka visas pastiprinātas uzraudzības darbības tiek papildinātas ar īpašām kontroles darbībām, kas vērstas uz apzinātajiem riskiem, un ka tās tiek uzraudzītas iepriekš noteiktā termiņā;

([6]) Kopuzņēmuma SDT 2022. gada konsolidētais darbības pārskats, 4.1.1.1. nodaļa.

([7]) Attiecībā uz atbalsta saņēmēju līmenī pārbaudītajiem dotāciju maksājumu darījumiem par skaitļos izsakāmām kļūdām ir jāziņo tad, ja tās pārsniedz 1 % no revidētajām izmaksām.

([8]) Komisijas e-dotāciju sistēma.

Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

31. norāda, ka kopuzņēmuma SDT īpašajos gada pārskatos iekļautie "apsvērumi" faktiski ir Revīzijas palātas "ieteikumi bez noteikta termiņa"; norāda, ka ERP katru gadu veic pēcpārbaudes saistībā ar minētajiem apsvērumiem, novērtējot to statusu kā "atvērtu" vai "slēgtu";

32. norāda, ka 2021. gadā Revīzijas palāta iesniedza trīs apsvērumus, no kuriem divi ir slēgti; atvērtais apsvērums attiecas uz nepieciešamību pieņemt darbā vairāk darbinieku, lai līdz 2025. gadam sasniegtu plānoto 50 štata darbinieku skaitu, jo Kopuzņēmums 2021.–2027. gada DFS ietvaros īstenos projektus aptuveni 10,9 miljardu EUR apmērā.